

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 15

Lýsingarprísir fyrri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 17. mars 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

25. Árg.

STÓRSIGUR:

Afturgongumálið hjá javnaðarmonnum:

Einkarsøla við tubbakki

varð samtykt seinasta tingdag.

Hetta málið er felt óteljandi ferðir, men tað sigraði so nú, sum óll javnaðarmannamál vilja sigra at enda, hvussu ofta tey so verða feld av afturhaldinum.

Tingsetan slitin.

Hin kanska søguligasta, men samstundis hin syrgiligasta og daprasta.

Úrslitið:

1. Sambands- og fólkafløkkssamgongan avdúkar hin óhugnaligasta politiska svindul, ið hevur tikið seg upp í okkara tíð.
2. Fiskimaðurin rændur fyrri tryggingina av teimum 700 kr. í minstuløn.
3. Okurstoll á neyðsynjarvörur og hitt mest kyniska álop á keypikraftina hjá arbeiðs- og fiskimonnum.

Hann, ið minnst 1906 og alt stríð-ið frameftir, Hann, ið minnst fólkafløkksságangin undir kríggnum við kvettingar-, loysingar- og fullveldisgeylinum, ið var so hvílt, at heilin var við at verða blástur út íggjnum nasar og munn áfólki. Hann, ið minnst sambandsins vælsældar helótta fyrri hesum lótaleiki fólkafløkkssins... Ja, hann, ið minnst farnu tíð, og sum hevur upplivað samrenningina og giftarmálsrúsin við skál- og átgangi, stendur púrabilin og spyr:

Eru hesir rólur, henda samrenning av politiskum orðloysingum og meinsvörjgum móti fólkinum ein mynd av meirlutanum í Føroyum.

Tíðin vil geva svarið. Men vit kenna okkum vísar í, at svarið verður eitt dundrandi nei! nei! og aftur nei!

Politiskt hin daprasta og søguligasta tingseta. Tí í hesi setu í árinum 1950/51 hin í 1906 byrjaði sjónleikur við at tjaldið varð skreitt niður av javnaðarmonnum og sjálfstýrismonnum. Avdúkað stóð hitt sambandska sambandið eins og fullveldis-kvetting-loysinga oddafiskarnir. Stóðu har naknir. Eingin sambandsideologi, eingin fullveldishugsjón. Stóðu har einans sum grimir verjar av finans- og afturhaldsklikum, sum íggjnum hetta langa tíðarskeið hevur dugað so meistarliga væl — undir sambands- og fullveldisgekkaskortum — at manna stríðslíðið móti arbeiðs- og fiskimannafjöldini.

Á. ja. 1906 er horvið við sínum sjálfstýris- og sambandsróli! Gloynd er gráabókakomedien við stormmarsjinum til Klakksvíkar! Stíllir eru vorðnir allir harakirimenn!

Gloynd óll kriggsörskan! Sambandið kyssir nú og kínir fyrri hvørt ókvæmisorð Thorsten Petersens og hansara herolda móti sjóriknum dñum« og donskum embætismannum og øllum donskum. Og Thorsten

Petersen, »den gøtedanske færøske nationalhelte«, sum ein dani segði um hann, og hansara drabantar fevna nú hvørjari sambandslús og tola allan skrídhan sum eitt sælugevandi »risk« niður eftir ryggnum. Teir tala nú ikki um annað enn um »Danmarks dejlig vang og vænge« við tolli, skatti og øðrum vinnu- og sambandsmanna »yndige blomster og roser«, ið teir nú hava vðrkunnað tí føroyska fólkinum so ríkiliga við...»

»Vit skulu ikki vera nøkur donsk jolla! Nú kvetta vit føroyingar! Eingin yvir og eingin við síðuna av lögtinginum!«

Alt er gloymt!

»Skál, hr. rigsbudsmand!« segði Thorsten Petersen við ræstjótveitsluna. »Jeg føler mig overbevist om, at vi i rigsbudsmanden vil finde en glimrende hjælp som formidler mellem landstyre og regeringen.« Og so fleimdi og kindi hann upp og niður, inntil eitt hark hoyrdist frá Dam. Tá datt hann aftur í gøtundonsku-føroysku jargongina.

Ein guddommeligur sjónleikur er at enda.

Vit lata »ideologiina« hvíla í komandi árum, segði lögmaðurin Kristjan Fyrsti:

Einki samband og eingin fólkafløkkur — einans svørð úr slíðra móti javnaðarmonnum, arbeiðara- og fiskimannapolitikkinum.

Ein søgulig seta, sum gjörði greitt borð.

Nú er bara at leggja knørr við knarraborð móti hesum svartafylgi.

Men, fiskimenn og arbeiðsmenn! Róðurin verður ikki bara ein stutt-leikarferð. Ólukkur henda, meðan teir hava valdið. Tær eru longu hendar í ólukkumáta.

Valdið hevur svartafylgið nýtt til at ræna minstulønina uppá 700 kr. við trolarunum.

Hitt seinasta bragðið, hetta aftur-

hald gjörði á tingi var at dýkja fjöldina undir við tolli uppá neyðsynjarvörurnar uttan at geva samsýning í lönini. Tvörturímóti. Hetta kol, bika-svarta afturhaldið pressar lönirnar »kunstiga« niður — skerjir keypikraftina.

Lögtingsformaðurin viðgekk eisini, at málið var at skerja keypikraftina (minnst hvusu hesin flokkur skræddi Hilbert amtmann úr skinninum fyrri at hava talað um at skerja keypikraftina!)

Men latum okkum nú streingja tað heiti, at hetta biksvarta samgongu-afturhald og smámannaskerjari innan skamma stund skal verða heinskert og aldrí verða floygt til ræði.

Tá, fyrst tá verður at lýsa í eystri.

Danbjørg takkar.

Fyri ta yrking, ið tygum, harra Óli O., hava ófráð tygara tíð til at yrkja um min ússaliga og proletariska persón, takki eg tygum fyrri av fylgjandi orsök:

Um ólavsökuleitið í 1919 fekk harra P. M. Dam boð um at koma vestur til Grönlands fyrri at kanna líkindini við-víkjandi Føroyinganna fiskiveiðu har vesturi. Undirritaði kom tá inn sum lögtingsmaður fyrri Dam í o. u. 14 dagar. Um tað mundið legði eg skriv inn á ting, og eg bað um at fáa tey viðgjörð í teim døgum, meðan eg var har. Til tess svaraði harra Kristian Djurhuus: »Tað eru summir menn, sum meina, at eingin kann gera nkað, uttan bara teir. Danbjørg trýr, at vit gera einki, tá ið hann ikki er; men vit skulu nokk taka okkum av øllum hesum.« Eg vil viðmerkja, at hetta ikki var á opnum tingfundi, men kortini inni í tingsalini. Tíverri lurtaði tann táverandi formaður tingsins, mín góði partamaður harra Øregaard meira eftir Kr. Djurhuus enn eftir undirritaða, og eg fekk so einki meira við míni skriv at gera. Tey komu aldri aftur fyrri dagsins ljós. Men onkur hevur svøgt teir bitarnar, sum eg

tugdi og fingið gagn av teimum, tí koma so við og við fram aftur ymisk brot úr skrivum mínum, millum annað tað, at Føroya Fiskasøla skal halda eftir tann part av sölupeninginum, sum fiskimenn eiga og ikki lata reiðarar fáa henda pening til at skalta og valta við, men lata hann beinleiðis til fiskimenninar.

Eg komi so aftu til Óla O., ið sigur, skulu nú seta fram tilik uppskot, sum kunna gagna fiskimonnum og gomlum sjúklingum, einkjum og faðirleys-um og øllum, sum liva á lívsins skugga-asíðu, og Óli sigur eisini hví tað nú-verandi Landsstýrið ger hetta. Orsøkin er sögd í hesum öindi, sum vit her vilja endurprenta:

»Tað uppskotið, sum slöðist her, er nokk í rætta leið eitt stig, men gitið tit nú hvat ið sker í Suðuroy, um vit ganga við? —

Um stýrisverk vit sanna á, tá verður Dam fyrst púra trill, — og so fer Stýrið aldri frá, og Danbjørg sleppur aldri til!«

Ja takk, Óli gamli. Tygum siga við-hvørt eitt og annað, sum vert er at geva gætur. Men eg kann siga tygum tað, at um so er, at núverandi Landsstýri framsetir øll tey uppskot, sum samsvara við tey skriv, sum eg havi sent til Føroya Lögting og eisini við tey, sum eg ætli mær í framtíðini at senda tí tingið, um Harrin unnar mær liv og heilsu nøkur ár aftrat, so skal eingin vera glaðari enn eg.

Men at mótast á hálvári leið við kapitalistaumboðsmonnum, kann eg ikki. Hundrað procent socialistisk skal leiðin framvegis verða.

* Tey uppskot frá Landsstýrinum, sum eg einans fyrri ein part kann fylgja, vil eg royna at broyta soleiðis sum eg ynski at tey skulu vera.

Í framanfyrri nevnda uppskoti er talan um at goyma fisk frá hvørjum skipi fyrri seg og í 4 ella 5 ymiskum slögum og stöddum. Eg segði, at hetta letur seg ikki gera, og reiðaraumboðs-

Ferðaaetlan um páskini.

Tórshavn — Sundalagið — Skálafjørður.

Hósadag 22. mars: Tróndur kl. 7 inn á Skálafjørðin + Kaldbak. (Siglt verður sum mánadag).
Streymur kl. 7 norð í Sundalagið.
(Sum mánadag).

Tað verður siglt bert fyrrapartin.

Annars verður siglt eftir vanligari ferðaaetlan tó soleiðis, at góðsrutan kl. 9. hósadag 22. mars og mánadag 26. mars dettur burt.

Tórshavn 13. mars 1951.

A-S Thorshavn Mælkeforsyning & Margarinefabrik.